

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň JUDr. Petry Kamínkové a Mgr. Ivety Postulkové ve věci

žalobce: **J. S.**, narozený dne X
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Pod kaštany 245/10, 160 00 Praha 6

proti
žalovanému: **Úřad vlády České republiky**, IČ 00006599
sídlem nábreží Edvarda Beneše 128/4, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2020, č. j. 36021/2020-UVCR-10

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2020, č. j. 36021/2020-UVCR-10 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 15 342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Václava Voříška.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 16. 1. 2021 podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým vedoucí Úřadu vlády České republiky (dále jen „žalovaný“) zamítnul jako opožděný rozklad žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2020, č. j. 36021/2020/UVCR-6 (dále jen

„prvostupňové rozhodnutí“), jímž Úřad vlády odmítl žádost o informace ze dne 9. 10. 2020 podle § 1 a § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o informacích“). Žalobce se v žádosti domáhal poskytnutí informací o nedokončení stokové soustavy a čištění městských odpadních vod.

Žaloba

2. Žalobce uvedl, že nečiní sporným, že k podání rozkladu došlo dne 16. 11. 2020. Nesouhlasí ovšem se závěrem žalovaného, že k doručení prvostupňového rozhodnutí došlo již dne 26. 10. 2020, kdy se do datové schránky přihlásila pověřená osoba žalobce. Tvrdí, že k doručení došlo až dne 31. 10. 2020, kdy se do datové schránky přihlásil žalobce osobně. Žalobce je jedinou osobou, která má k jeho datové schránce oprávnění číst zprávy určené do vlastních rukou. Dle § 19 odst. 5 a § 72 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) patří rozhodnutí mezi písemnosti, které se doručují do vlastních rukou adresáta. Žalobce přikládá doručenkou, dle které došlo k doručení rozhodnutí v okamžiku přihlášení pověřené osoby s právem přístupu ve smyslu § 8 odst. 6 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon o elektronických úkonech“). Tvrdí, že k doručení dojít nemohlo, neboť pověřená osoba neměla oprávnění číst zprávy určené do vlastních rukou. V této souvislosti se žalobce domnívá, že k doručení došlo až dne 31. 10. 2020, kdy se do datové schránky přihlásil sám žalobce. Rozklad podaný dne 16. 11. 2020 není opožděný, neboť jej žalobce podal v poslední den lhůty. Žalobce navrhl, že při jednání předloží důkazy, které prokážou, že 1) pověřená osoba žalobce nebyla oprávněna číst zprávy adresované do vlastních rukou, a dále, že 2) osoba s oprávněním číst zprávy určené do vlastních rukou (žalobce) se do datové schránky v relevantním období přihlásila poprvé až dne 31. 10. 2020.
3. Žalobce zároveň poukazuje na chybné doručování. Žalovaný měl prvostupňové rozhodnutí doručovat do vlastních rukou. Z doručanky plyne, že tak neučinil. Tento postup odporuje § 19 odst. 5 správního řádu a § 19 odst. 2 zákona o elektronických úkonech. S ohledem na § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech nemohlo postupem žalovaného dojít účinně k doručení. Žalobce uvádí, že se k němu zpráva nedostala. Nemohlo tak dojít ani k „materiálnímu doručení“. Své závěry podporuje odkazem na důvodovou zprávu k zákonu o elektronických úkonech (dále jen „důvodová zpráva“), ze které plyne, že pokud osoba nemá oprávnění pro přístup k dokumentu, zpráva se této osobě ani nezobrazí, a nelze ji tudíž považovat za doručenou. Důvodová zpráva dále uvádí, že „[i]nformační systém datových schránek umožní odesílateli datové zprávy nastavit příznak, zda se jedná o datovou zprávu určenou pouze do vlastních rukou adresáta (obdobu tzv. zásilky s červeným pruhem). Následně informační systém datových schránek zajistí, aby měl k datové zprávě skutečně přístup pouze adresát a nikoliv ostatní osoby oprávněné k přístupu do datové schránky (odpovídající příznak bude součástí hlavičky datové zprávy a adresátovi se zobrazí informace o tom, že zpráva je určena pouze do vlastních rukou adresáta).“ Žalobce v této souvislosti odkazuje rovněž na nález Ústavního soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2594/1, který se vyjadřuje k možnosti udělit pověřeným osobám oprávnění číst zprávy (ne)určené do vlastních rukou. Žalobce pověřené osobě záměrně udělil oprávnění číst pouze zprávy neurčené do vlastních rukou. O dokumenty, u kterých zákon přikazuje doručování do vlastních rukou, se chtěl postarat sám, tj. na vlastní odpovědnost.
4. Žalobce v žalobě vyjadřuje svůj nesouhlas se zveřejňováním osobních údajů svých a svého zástupce na webu Nejvyššího správního soudu. Žalobce navrhuje plnou anonymizaci tohoto rozsudku.

Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 1. 3. 2021 navrhuje, aby soud žalobce vyzval k předložení důkazů a doložení žalobního tvrzení o včasnosti jím podaného rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutí, a to ještě před nařízením jednání. Žalovaný odkazuje na § 71 odst. 1 písm. f) s. ř. s., dle kterého má žaloba obsahovat označení důkazů, které hodlá žalobce k prokázání svých tvrzení provést. Jedná se o obligatorní náležitost žaloby, kterou dle žalovaného nelze nahradit pouhým konstatováním žalobce, že důkazy předloží při jednání. Dle žalovaného by měl žalobce nad rámec důkazů navrhovaných žalobcem doložit, že pověřená osoba neměla oprávnění číst zprávy adresované do vlastních rukou, že žalobce se do datové schránky v období od 26. 10. 2020 přihlásil poprvé až dne 31. 10. 2020 a že žalobce je jedinou osobou, která má k jeho datové schránce oprávnění číst zprávy určené do vlastních rukou.
6. Žalovaný připouští, že pokud jsou tvrzení žalobce pravdivá, je zde důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a pro opětovné rozhodnutí o rozkladu. Domnívá se, že žalobce a jeho právní zástupce svým návrhem na předložení důkazů až při ústním jednání usilují o dosažení co nejvyšších nákladů řízení. Vyčíslená částka je naprosto nepřiměřená složitosti věci. Úkony spočívající v podání repliky a účasti na požadovaném ústním jednání jsou zcela zbytečné a neúčelné. V této souvislosti odkazuje na základní zásady občanského soudního řízení uvedené v § 1, § 2 a § 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, které se dle § 64 s. ř. s. použijí přiměřeně i pro řízení ve správním soudnictví. Žalovaný upozorňuje na § 14 zákona o elektrických úkonech. Je toho názoru, že žalobce mohl před podáním žaloby získat údaje o své datové schránce a jejích uživateli z Informačního systému datových schránek, připojit je k podané žalobě a prokázat jimi opodstatněnost svých tvrzení. Nepřipojením uvedených údajů a domáháním se nařízení jednání usiluje o navýšení částky náhrady nákladů řízení.

Replika žalobce

7. Žalobce k replice ze dne 22. 12. 2021 přiložil snímek obrazovky s výčtem uživatelů jeho datové schránky. Tímto důkazem žalobce dokládá, že pověřená osoba disponuje pouze oprávněním číst zprávy neurčené do vlastních rukou.
8. Žalobce uvádí, že z doručky plyne, že prvostupňové rozhodnutí se doručilo pověřené osobě. K tomu došlo pochybením žalovaného, který nedoručoval do vlastních rukou. Dle žalobce má žalovaný (nikoliv žalobce) důkazní povinnost prokázat opožděnost podaného rozkladu a datum doručení prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný neprokázal opožděnost podaného rozkladu, měl jej tedy projednat jako včasný. V této souvislosti žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 As 33/2005-80. V pochybnostech je třeba vždy zvolit variantu, která upřednostňuje přístup k právní ochraně. Žalovaný si nemohl být jistý opožděností podaného odvolání. Měl zjišťovat datum doručení rozhodnutí, případně rozhodnout v souladu s principem *in dubio mitius* a rozklad projednat jako včasný. Žalobce také zmiňuje rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2010, č. j. 15 Ca 106/2009-39, který seznal, že otázka včasnosti podání odvolání má být soudem posuzována v souladu s objektivním právem bez ohledu na subjektivní znalost rozhodných skutečností správních orgánů. Dle žalobce se žalovaný nemůže bránit tím, že nevěděl, že žalobce podal rozklad včas.

9. Žalobce předpokládá zrušení napadeného rozhodnutí, jelikož žalovaný nedokázal, kdy bylo rozhodnutí prvního stupně žalobci doručeno. Z opatrnosti navrhuje, aby se soud dotázal Ministerstva vnitra, kdy se do datové schránky žalobce přihlásil v období od 26. 10. 2020 do 6. 11. 2020, tj. v období doručování rozhodnutí.
10. K námitce žalovaného ohledně nepřiměřených nákladů řízení žalobce uvádí, že náklady vyčíslené v žalobě odpovídají advokátnímu tarifu. Žalobce jednání navrhoval, protože ve věci navrhuje dokazování. To lze provádět pouze při jednání.
11. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V případě, že žalovaný napadené rozhodnutí zruší, požaduje žalobce zastavení soudního řízení a vrácení části soudního poplatku.

Obsah správního spisu

12. Dne 9. 10. 2020 podal žalobce k žalovanému žádost o informace, ve které požádal o poskytnutí seznamu aglomerací s více jak 2000 obyvateli, ve kterých nebyla dosud dokončena stoková soustava a řádné čištění městských odpadních vod. Dne 16. 10. 2020 odpověděl žalovaný sdělením č. j. 36021/2020-UVCR-6, dle kterého požadovaná informace nespadá do jeho působnosti. Žalobce na tento způsob vyřízení reagoval stížností podle § 16a zákona o informacích proti odložení jeho žádosti, kde uvedl, že se sdělením nesouhlasí. Žalovaný v rámci autoremedury dle § 16 zákona o informacích vydal dne 26. 10. 2020 prvostupňové rozhodnutí, č. j. 36021/2020-UVCR-6, kterým žádost dle § 15 odst. 1 a § 3 odst. 3 zákona o informacích odmítl s odkazem na neexistenci informace.
13. Z doručky k prvostupňovému rozhodnutí vyplývá, že žalovaný při odesílání datovou schránkou zadal příznak „Do vlastních rukou: Ne“. Dne 26. 10. 2020 se do datové schránky přihlásila pověřená osoba s právem přístupu ve smyslu § 8 odst. 6 zákona o elektronických úkonech.
14. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal dne 16. 11. 2020 rozklad.
15. Vedoucí Úřadu vlády ČR rozklad žalobce proti prvostupňovému řízení pro opožděnost zamítla rozhodnutím ze dne 3. 12. 2020, č. j. 36021/2020-UVCR-10 podle § 152 odst. 6 písm. b) správního řádu ve spojení s § 92 odst. 1 a § 152 odst. 5 správního řádu. V napadeném rozhodnutí uvedla, že žalobce byl v prvostupňovém rozhodnutí řádně poučen o možnosti podat rozklad do patnácti dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Prvostupňové rozhodnutí bylo žalobci doručováno do jeho datové schránky v souladu s § 19 odst. 1 správního řádu. Běh lhůty pro podání rozkladu začal podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí, tedy dne 27. 10. 2020. Za poslední den lhůty vedoucí Úřadu vlády ČR považuje úterý 10. 11. 2020. Jelikož žalobce rozklad doručil až dne 16. 11. 2020, považuje se za opožděný.
16. Dne 12. 2. 2021 zaslal ředitel Odboru vládní legislativy řediteli Odboru právního a kontrolního vyjádření k tvrzením žalobce obsaženým v žalobě proti rozhodnutí o rozkladu, č. j. 36021/2020-UVCR-13. Toto sdělení se svým obsahem shoduje s vyjádřením žalovaného v řízení před Městským soudem.

Posouzení věci soudem

17. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud

přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.

18. Soud v dané věci rozhodl bez jednání, jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spise a vyžaduje zásadní doplnění (viz § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.).
19. V dané věci je mezi stranami sporné datum doručení prvostupňového rozhodnutí žalovaného žalobci. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel z toho, že k doručení došlo dne 26. 10. 2020. Za poslední den lhůty pro podání rozkladu považoval úterý 10. 11. 2020. Rozklad podaný dne 16. 11. 2020 tak zamítl jako opožděný. Žalobce namítá, že k doručení došlo až dne 31. 10. 2020 a že rozklad podal v poslední den lhůty, tj. včas.
20. Žalobce předně namítal nesprávné doručování rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Dle § 19 odst. 5 správního řádu „[d]o *vlastních rukou adresáta se doručují písemnosti podle § 59, § 72 odst. 1, písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, a jiné písemnosti, nařídí-li to oprávněná úřední osoba.*“ Dle § 72 odst. 1 téhož zákona „[r]ozhodnutí se účastníkům oznamuje doručením stejnopisu písemného vyhotovení do *vlastních rukou nebo ústním vyhlášením.*“ Podle § 19 odst. 2 zákona o elektronických úkonech „[j]e-li dokument nebo úkon určen do *vlastních rukou adresáta, vyznačí tuto skutečnost odesílatel v datové zprávě.*“ Z dosavadní judikatury vyplývá, že doručování do vlastních rukou dle zákona o elektrických úkonech má stejný význam jako doručování do vlastních rukou dle správního řádu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 As 206/2018-42 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 As 59/2018-36). Městský soud z doručení k prvostupňovému rozhodnutí zjistil, že žalovaný při odesílání datové zprávy zadal příznak „*Do vlastních rukou: Ne*“. Soudy již v minulosti shledaly nezákonným doručení do datové schránky bez vyznačení, že jde o dokument určený do vlastních rukou (viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 4. 2020, č. j. 15 A 132/2019-38 a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 1. 2018, č. j. 19 A 20/2017-22). S ohledem na uvedené je důvodná námitka žalobce, že žalovaný postupoval při doručování prvostupňového rozhodnutí chybně, když písemnost nedoručoval do vlastních rukou žalobce.
21. Dle § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech „[d]okument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.“
22. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný počítal lhůtu pro podání rozkladu ode dne 26. 10. 2020, kdy se do datové schránky přihlásila pověřená osoba. Žalovaný se přitom vůbec nezabýval otázkou, zda pověřená osoba disponovala oprávněním číst zprávy určené do vlastních rukou.
23. Pokud by žalovaný při doručování prvostupňového rozhodnutí nepochybil a při odesílání datové zprávy zadal příznak „do vlastních rukou – ano“, nemusel by se oprávněním pověřené osoby zabývat, neboť datová zpráva by se pověřené osobě bez dostatečného oprávnění vůbec nezobrazila (viz též důvodová zpráva k zákonu o elektronických úkonech a nález Ústavního soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2594/11).

24. Pro posouzení otázky včasnosti odvolání bylo v nyní projednávané věci nezbytné posoudit oprávnění pověřené osoby číst zprávy doručované do vlastních rukou. Pokud by se zjistilo, že pověřená osoba měla oprávnění číst zprávy určené do vlastních rukou, k řádnému doručení by došlo již dne 26. 10. 2020. V takovém případě by zamítnutí rozkladu žalovaným pro opožděnost bylo zcela na místě. Napadené rozhodnutí ani žádný jiný dokument ve správním spise se však nezabývají otázkou, zda osoba pověřená žalobcem disponovala oprávněním číst zprávy určené do vlastních rukou. Správní spis neobsahuje žádný důkaz o tom, že žalovaný rozhodnutí dne 26. 10. 2020 žalobci řádně doručil. Z doručenky k prvostupňovému rozhodnutí naopak vyplývá, že žalovaný rozhodnutí do vlastních rukou nedoručoval. Správní soud přitom nemůže být prvním, kdo se bude skutkovou otázkou oprávnění pověřené osoby zabývat.
25. Dle § 76 odst. 1 písm. b) soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem, pokud *„skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění“*.
26. Závěr žalovaného o opožděnosti podaného rozkladu nemá oporu ve správním spise, soud proto napadené rozhodnutí zrušil. Je to přitom právě žalovaný, nikoliv žalobce, kdo má povinnost osvědčit opožděnost odvolání, o niž své rozhodnutí opírá.
27. Pokud jde o návrh žalobce na naprostou anonymizaci rozhodnutí, nejedná se stricto sensu o žalobní námitku, neboť se netýká přímo napadených rozhodnutí. Tento návrh vznáší právní zástupce žalobce opakovaně a Nejvyšší správní soud se k němu již několikrát vyjádřil ve svých rozhodnutích, z posledních např. v rozsudku ze dne 15. 9. 2019, č. j. 10 As 36/2019-33, kde uvedl: *„[l]ze jen uvést, že způsob, jakým NSS standardně zveřejňuje anonymizované verze rozhodnutí na svých webových stránkách, neporušuje právo na ochranu osobních údajů či soukromí stěžovatele ani advokáta Mgr. Václava Voříška. Jak již NSS mnohokrát uvedl, pokud „se Mgr. Václav Voříšek cítí být poškozen, je-li spojován se způsobem, jakým vykonává advokacii, nelze příčiny takových jeho domněnek spojovat se skutečností, že soudy zcela v souladu s platnými právními předpisy zveřejňují ve svých rozhodnutích jeho údaje, vystupuje-li v postavení advokáta a zástupce účastníka řízení“ (viz usnesení NSS ze dne 25. 5. 2017, čj. Nao 175/2017-161, obdobně srov. rozsudky ze dne 27. 3. 2019, čj. 2 As 383/2017 - 46, ze dne 17. 1. 2019, čj. 10 As 321/2017-38, a mnohé další).“* S ohledem na to nepovažuje ani Městský soud v Praze daný návrh žalobce za důvodný.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

28. Ze shora uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobce měl ve věci úspěch. Soud mu tudíž přiznal náhradu nákladů řízení, která sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladů právního zastoupení za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby ze dne 16. 1. 2021 a replika ze dne 22. 11. 2021). Sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 3 x 3 100 Kč, tři paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 3 x 300 Kč a DPH ve výši 2 142 Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit

žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč ve stanovené lhůtě k rukám zástupce žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. října 2023

JUDr. Ludmila Sandnerová, v. r.
předsedkyně senátu